
Απαραίτητος στόχος του γυν. κινήματος η μεγαλύτερη συμμετοχή της γυναίκας στην τοπική αυτοδιοίκηση

της Ρένας Λάμπα

Δημοτικές εκλογές και γυναίκες! Ακούγοντας τον τίτλο του θέματος φέρνει κανείς αμέσως στο νου του όλη την παλιά συνθηματολογία γύρω απ' αυτό το θέμα: Ψηφίστε γυναίκες για να νοικοκυρέψουν το δήμο σας... Θυμίζοντας έτσι την μοναδική ιδιότητα που μας παραδέχονται όλοι, αυτή της νοικοκυράς.

Ας δούμε όμως το θέμα από μια εντελώς διαφορετική θέση: την αναγκαιότητα της μεγαλύτερης γυναικείας συμμετοχής σ' όλα τα κέντρα αποφάσεων και ιδιαίτερα την τοπική αυτοδιοίκηση.

Είναι γνωστά τα συμπεράσματα της 10ετίας της γυναίκας. Όλοι σχεδόν συμφωνούν ότι ενώ έγιναν μεγάλα βήματα σε νομοθετικές αλλαγές η συμμετοχή της στα κέντρα αποφάσεων παραμένει τραγικά μικρή. Έχουν γίνει πολλά συνέδρια για να εξετάσουν τα αίτια που κρατούν την γυναίκα μακριά από αυτά τα κέντρα. Τα αίτια είναι γνωστά και έχουν συμφωνήσει σχεδόν όλοι γύρω απ' αυτά. Αναφέρω δειγματοληπτικά τους διπλούς και τριπλούς ρόλους της, την έλλειψη πολιτικής εμπειρίας στα παιχνίδια των διαδρόμων, την ανδροκρατική δομή των κομμάτων, την διστακτικότητα της να παίρνει τον λόγο (και όταν τον παίρνει χαρακτηρίζεται από αυθορμητισμό και πολλές φορές δεν ξέρει να διαλέξει τη σωστή στιγμή) την έλλειψη αλληλεγγύης ανάμεσα στις γυναίκες και τη νοοτροπία που αποκτούν δυστυχώς οι γυναίκες που εισχωρούν σ' αυτά τα κέντρα και που ξεχνούν αμέσως τις δυσκολίες που τυχόν αντιμετώπισαν και πιστεύουν ότι πέτυχαν, γιατί είναι κάτι το ξεχωριστό, γιατί είναι πλησιέστερα στο αντρικό πρότυπο.

Αυτά και άλλα πολλά είναι αποτελέσματα ερευνών που έγιναν από την ΟΥΝΕΣΚΟ και άλλους διεθνείς οργανισμούς. Το περιεργό είναι ότι οι γυναίκες, ενώ σαν άτομα αντιμετωπίζουν πολλές χαρακτηριστικές δυσκολίες, όταν αγωνίζονται ομαδικά μπορούν να πετύχουν πολύ περισσότερα πράγματα. Γι' αυτό και το γυναικείο κίνημα, όταν έγινε μαζικό, πραγματοποίησε πολλά από τα φεμινιστικά αιτήματα. Όμως, δεν κατόρθωσε να φέρει τις γυναίκες μέσα στα κέντρα των αποφάσεων στον βαθμό που θα ήθελε. Νομίζω ότι θα ήταν ενδιαφέρον να εξετάσουμε, γιατί συνέβηκε αυτό.

Όπως έχω πει και σε προηγούμενη ομιλία μου, το γυναικείο κίνημα χωρίζεται σε δύο κυρίως τάσεις: Στο μαρξιστικό γυναικείο κίνημα και στο ριζοσπαστικό. Η τοποθέτηση του μαρξιστικού κινήματος είναι γνωστή — η γυναίκα θ' απελευθερωθεί πραγματικά και θα κερδίσει την περιπόθητη ισοτιμία της μόνο με μια βαθειά κοινωνική αλλαγή. Συνδέει δηλαδή απόλυτα την πάλη των φύλων με την πάλη των τάξεων. Στον αγώνα για τις νομοθετικές αλλαγές όμως, οι γυναίκες που πιστεύουν σ' αυτό έκαναν κοινό αγώνα με τις υπόλοιπες φεμινίστριες.

Οι ριζοσπαστικές φεμινίστριες αντιθέτως πιστεύουν ότι ο σεξικός αγώνας πρέπει να είναι εντελώς ξεχωριστός, προβάλλοντας σαν κύριο επιχείρημα, ότι εξήντα χρόνια υπαρκτού σοσιαλισμού δεν καλύτερευσαν την θέση της γυναίκας στα σημεία που αυτές διεκδικούσαν. Οι γυναίκες εισχώρησαν σε πολύ μεγάλα ποσοστά σ' όλους σχεδόν τους τομείς της εργασίας, αλλά στα κέντρα αποφάσεων η γυναικεία πα-

ρουσία εξακολουθεί να είναι μικρή, ιδιαίτερα στο ανώτατο επίπεδο. Παράδειγμα πρόσφατο ότι έπειτα από 60 χρόνια που η Ρωσία έχει κερδίσει την πλήρη νομοθετική ισότητα, 60 χρόνια αφού ο Λένιν έκρινε ότι ήταν έτοιμη να παίξει αποφασιστικό ρόλο στη διοίκηση και αναγνώριζε την αξιολογική συμμετοχή της στην επανάσταση, στην Κεντρική Επιτροπή εκλέγεται μια γυναίκα για δεύτερη φορά μέσα σε εξήντα χρόνια. Η πρώτη, η Φούρτσεβα, είχε εκλεγεί το 1958 και έμεινε μέχρι το 1961.

Οι ριζοσπαστικές φεμινίστριες τώρα εγκλωβίστηκαν μέσα στην ίδια τους την ιδεολογία. Ξεκίνησαν όχι για να πάρουν την εξουσία από τους άντρες, αλλά για να ζήσουν σε μια κοινωνία λιγότερο εξουσιαστική. Μία μίμηση του αντρικού τρόπου εξουσίας, που οδήγησε τον πλανήτη μας στα σημερινά του χάλια, θα ήταν καταστροφική. Η πολιτική, όπως παίζεται σήμερα, είναι ένα βρώμικο παιχνίδι. Απ' το άλλο μέρος, αν οι γυναίκες μείνουν έξω, θα καταλήξουν στο περιθώριο και δεν θα μπορούν ν' αλλάξουν τίποτα από τις υπάρχουσες δομές.

Επίσης, πολλές φεμινίστριες εντάχθηκαν στα ήδη υπάρχοντα ανδροκρατικά κόμματα και μεταβλήθηκαν σε νεροκουβαλητές τους, χωρίς να μπορούν να συγκρουστούν πραγματικά μέσα στο κόμμα σε θέματα που θα έχουν πραγματικό οικονομικό ή πολιτικό κόστος γι' αυτά.

Στον συνδικαλισμό συμβαίνει το ίδιο. Ενώ υπάρχουν τώρα περισσότερες γυναίκες συνδικαλισμένες, είναι ελάχιστες εκείνες που παίρνουν μέρος στις αποφάσεις αυτών των ενώσεων ή που μπορούν να επιβληθούν σε βαθμό, ώστε να δούμε λόγου χάρη μια κοινή απεργία να συνεχίζεται, επειδή δεν υπάρχει παιδικός σταθμός στον τόπο εργασίας τους. Με λίγα λόγια, έχουμε μπει σ' έναν φαύλο κύκλο και ο δικός μας προβληματισμός είναι ν' αρχίσουμε ένα νέο αγώνα για το πώς θα βρούμε απ' αυτόν.

Μια πρώτη απόπειρα θα ήταν ν' αρχίσουμε τον πολιτικό αγώνα μας από τις τοπικές εκλογές, για τους παρακάτω λόγους:

1) Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι μέσα στα πιστεύω του γυναικείου κινήματος, που πιστεύει στην αποκέντρωση.

2) Οι δημοτικές εκλογές δεν είναι καθαρά πολιτικές και κανονικά δεν θάπρεπε να είναι καθόλου κομματικές, αλλά δίνουν την ευκαιρία να ασκηθεί κανείς σ' έναν αγώνα που αφορά τα χειροπιαστά καθημερινά μας ζητήματα.

3) Μπορούν να συμβάλουν στη λύση ζωτικών προβλημάτων για τη γυναίκα με την ίδρυση βρεφονηπιακών σταθμών, δημοτικών εστιατορίων, πλυντηρίων, κλπ., και να την βοηθήσουν στην προώθηση της σταδιοδρομίας της και στην άνοδό της στα κέ-

ντρα αποφάσεων.

4) Μέσα απ' αυτό τον αγώνα μπορούν ν' αναδειχθούν γυναικείες προσωπικότητες που θα είναι άφθαρτες από τον μικροκομματικό αγώνα και που θα επιβάλουν αργότερα στην πολιτική ζωή το δικό τους ύψος πολιτικής δράσης.

5) Όταν εισχωρήσουν πολλές γυναίκες στα δημοτικά συμβούλια θα μπορέσουν να έχουν αποφασιστικό λόγο στη διάθεση των κονδυλίων, και για πράγματα απαραίτητα στην καθημερινή μας ζωή.

Ας πάσουμε λοιπόν να μένουμε απλοί θεατές ενός κόσμου που καταστρέφεται. Δεν αρκεί να καταβιβάζουμε μόνο στους δρόμους και να φωνάζουμε για την ειρήνη όταν την απόφαση — για ειρήνη ή πόλεμο — θα την πάρουν μερικοί άντρες και σας βεβαιώ ότι εκείνη τη στιγμή δεν θα έχουν καθόλου στο νου τους τις διαδηλώσεις μας.

Για να μπορέσουμε λοιπόν ν' αλλάξουμε κάποια μέρα την ποιότητα της ζωής μας χρειάζεται να υπερπηδήσουμε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε τόσο από τις προαιώνια ριζομένες νοοτροπίες όσο και από τα πραγματικά εμπόδια που συναντούμε, και να πάρουμε αποφασιστικό μέρος στο σχεδιασμό της ζωής μας.

Ας ασκήσουμε λοιπόν αληθινή πίεση, πέρα από κομματικές προκαταλήψεις, στο σχηματισμό των συνδυασμών για τις δημοτικές εκλογές, δηλώνοντας ότι δεν θα ψηφίζουμε ψηφοδέλτια που δεν θα περιέχουν ένα αληθινό μεγάλο ποσοστό γυναικών. Ας βοηθήσουμε και ας παροτρύνουμε τις γυναίκες να θελήσουν να λάβουν μέρος σ' αυτούς τους συνδυασμούς, δίνοντάς τους να καταλάβουν ότι ακόμη και οι νόμοι μπορεί να μένουν κενό γράμμα όταν δεν έχουμε λόγο στα κέντρα αποφάσεων. Και τέλος ας συλλογιστούμε για μια φορά ότι αποτελούμε το 51% των ψήφων: Ας δώσουμε λοιπόν τον σταυρό μας στην γυναίκα της προτίμησής μας.

Γνωρίζουμε ότι αυτά που επιδιώκουμε σαν γυναικείο κίνημα ίσως να μη λυθούν στη διάρκεια μιας ζωής, αλλά κάθε αλλαγή προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να είναι αποφασιστική.

Κι επειδή μας χαρακτηρίζουν εχθρές του ανδρικού φύλου, ας τελειώσω με κάτι που νομίζω ότι είναι ευχή όλων μας. Ο **Ράινερ Μαρία Ρίλκε** λέει στα «Γράμματά του προς ένα νεαρό ποιητή»: **Η μεγάλη ανανέωση του κόσμου ίσως να είναι αυτό: άνδρας και γυναίκα, απαλλαγμένοι από κάθε προκατάληψη και απέχθεια, θ' αναζητήσουν ο ένας τον άλλον όχι ως αντίπαλοι, αλλά σαν αδέρφια, σαν γείτονες και θα ενωθούν σαν ανθρώπινα όντα».**